ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Davida Hipšra a soudců Lenky Krupičkové a Michala Bobka v právní věci žalobce: **D. Š.,** bytem Evropská 528/255, Praha 6, zastoupený Mgr. Lukášem Kulhánkem, advokátem se sídlem Na Cihelnách 9, Jaroměř, proti žalovanému: **první náměstek policejního prezidenta,** se sídlem Strojnická 27, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2020, č. j. 3 Ad 4/2017-64,

takto:

Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2020, č. j. 3 Ad 4/2017-64, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I.

[1] Rozhodnutím ze dne 17. 1. 2017, č. j. PPR-1525-7/ČJ-2015-990131, žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil rozhodnutí ředitele Ředitelství služby cizinecké policie ve věcech služebního poměru (dále jen „služební funkcionář“) ze dne 9. 12. 2014, č. 3648/2014. Tímto rozhodnutím služební funkcionář zamítl žádost žalobce o doplatek služebního příjmu za nařízenou službu přesčas konanou podle § 54 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění účinném do 31. 12. 2017 (dále jen „zákon o služebním poměru“), za rok 2011 v rozsahu 57,5 hodin a za rok 2012 v rozsahu 62,5 hodin a současně k nároku, který se týkal období od 1. 1. 2010 do 31. 1. 2011, se dovolal institutu promlčení.

II.

[2] Žalobce podal proti výše uvedenému rozhodnutí žalobu k Městskému soudu v Praze, který rozsudkem ze dne 31. 8. 2020, č. j. 3 Ad 4/2017-64, napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Městský soud dospěl k závěru, že z napadeného rozhodnutí ani ze správního spisu nelze u jednotlivých důvodů nepřítomnosti jiných příslušníků zjistit, za kterého konkrétního příslušníka žalobce v jednotlivých dnech sloužil přesčas. K čerpání řádné dovolené městský soud uzavřel, že nejde o důvod nařízení služby přesčas v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, neboť nařizování a čerpání řádné dovolené je zcela běžnou záležitostí. Dále uvedl, že ze shromážděných podkladů není možné ověřit (ne)předvídatelnost pracovní neschopnosti jiných příslušníků, neboť neobsahují informaci, o jakou pracovní neschopnost šlo. Pro posouzení zákonnosti nařízení přesčasu jinému příslušníkovi, který má zastoupit příslušníka čerpajícího služební volno, je rozhodné, zda služební volno bylo čerpáno z předvídatelného nebo nepředvídatelného důvodu. Pokud žalovaný uvedl pouze to, že jde o přesčas za příslušníka čerpajícího studijní volno, nejedná se o dostatečně vymezený důvod. Závěrem se obecně vyjádřil k otázce promlčení. Žalovaného zavázal, aby se znovu zabýval jednotlivými důvody pro nařízení jednotlivých služeb přesčas žalobci v rozhodném období.

III.

[4] Proti tomuto rozsudku podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[5] Úvodem stěžovatel uvedl, že městský soud nerozhodl v souladu s aktuální judikaturou Nejvyššího správního soudu ohledně nařizování služby přesčas v bezpečnostních sborech a zavázal stěžovatele právním názorem, jenž je v rozporu se závěry judikatury. Odklon od výkladu zastávaného Nejvyšším správním soudem stěžovatel spatřoval v tom, že městský soud zrušil napadené rozhodnutí, neboť z něj ani ze správního spisu nebylo možné zjistit, za kterého konkrétního příslušníka žalobce v jednotlivých dnech sloužil přesčas. Judikatura Nejvyššího správního soudu k posuzování nároků na doplatek služebního příjmu za nařízenou službu přesčas však nevyžaduje, aby služba přesčas byla nařízena vždy jako zástup za jmenovitě určeného příslušníka. Naopak, připouští nařízení služby přesčas z důvodu kumulace nepřítomností jiných příslušníků z různých důvodů. Přesně tak stěžovatel postupoval a své rozhodnutí odůvodnil kumulací nepřítomností jiných příslušníků, nikoliv zástupem za konkrétního příslušníka.

[6] Stěžovatel dále uvedl, že jeho rozhodnutí a spisový materiál umožňuje posoudit naplnění podmínek pro kumulaci nepřítomností, neboť z něj plyne informace o tom, kolika dalším příslušníkům byl v konkrétní den nařízen výkon služby přesčas. I pokud by k některému dni služby přesčas tato informace ve spisovém materiálu chyběla, měl městský soud stěžovatele zavázat k doplnění těchto podkladů, a nikoliv zdůvodnění kumulací nepřítomností ignorovat. Městský soud rozhodl ve srovnatelné věci odlišně od svého předchozího rozsudku z 25. 9. 2019, č. j. 3 Ad 9/2016-47.

[7] K výtce městského soudu, že ze shromážděných podkladů není možné ověřit (ne)předvídatelnost pracovní neschopnosti jiných příslušníků, neboť neobsahují informaci, o jakou pracovní neschopnost šlo, stěžovatel namítl, že vedoucí příslušníci nejsou oprávněni znát důvody neschopnosti podřízených příslušníků ke službě. V potvrzeních o neschopnosti se důvody neuvádí a dotčení příslušníci nejsou povinni je sdělovat. S ohledem na lékařské tajemství nelze tyto důvody ani aktivně zjišťovat u lékařů. Napadeným rozsudkem je tak stěžovatel zavázán ke zjišťování toho, co nemá jak zjistit, navíc deset let zpětně.

[8] Podle stěžovatele je dostačující, že podklady i rozhodnutí obsahují souhrn všech neschopností ke službě ve skupině, v níž byl žalobce služebně zařazen, z čehož vyplývá, od kdy do kdy neschopnost konkrétního příslušníka ke službě trvala. Je tedy možné učinit závěr, zda o této skutečnosti věděl vedoucí příslušník při plánování služby na následující měsíc. Z judikatury Nejvyššího správního soudu plyne, že za mimořádnou nepřítomnost je třeba považovat tu, která nastala až po plánování směn (zpracování rozvrhu práce) na následující měsíc podle § 53 zákona o služebním poměru, tj. v případě žalobce zpravidla po 25. dni v měsíci, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž službu přesčas vykonal. Rozhodnutí stěžovatele obsahovalo časové rozmezí, v němž byl dotčený příslušník pro neschopnost ke službě nepřítomen, a městský soud proto mohl posoudit mimořádnost nastalé situace v souladu s judikaturou.

[9] Podle stěžovatele městský soud též nesprávně posoudil otázku promlčení, neboť vyšel i z § 207 odst. 2 zákona o služebním poměru, který se týká promlčení nároku na jednotlivá opětující se plnění, což však nedopadá na doplatek služebního příjmu za službu přesčas. Posouzení je současně nepřezkoumatelné, protože z něj není příliš zřejmé, v čem konkrétně měl stěžovatel pochybit.

[10] Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil napadený rozsudek a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

IV.

[11] Žalobce ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že rozsudek městského soudu je správný a v souladu s aktuální rozhodovací praxí městského soudu i Nejvyššího správního soudu, jíž bylo vyhověno již několika desítkám obdobných žalob. Požadavek městského soudu na označení konkrétního příslušníka, jehož žalobce ve službě přesčas zastupoval, je v projednávaném případě důvodný. Příčinou nastalé situace je nedostatečné množství příslušníků pro plnění úkolů. Zaznamenávání důvodů nepřítomnosti ve službě je podle žalobce stěžejní pro přezkum, zda se jednalo o nepřítomnost předvídatelnou, či nepředvídatelnou. Námitku promlčení považuje nejen za nedůvodnou, ale především za rozpornou s dobrými mravy. Žalobce proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl a přiznal mu náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

V.

[12] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[13] Kasační stížnost je důvodná.

[14] Podstatou sporu v nyní projednávané věci je otázka, zda byla žalobci služba přesčas do 150 hodin v kalendářním roce za roky 2010 (resp. 2011) až 2012 nařízena v souladu se zákonem o služebním poměru.

[15] Nejvyšší správní soud na úvod předesílá, že skutkově i právně totožnou věcí (pouze ve vztahu k jinému žalobci) se zabýval již v rozsudku ze dne 20. 1. 2022, č. j. 8 As 177/2020-38, jímž zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 4. 9. 2020, č. j. 3 Ad 21/2017-52. S argumentací uvedenou v citovaném rozsudku se Nejvyšší správní soud ztotožňuje, a proto ji přebírá i v tomto rozsudku.

[16] Podle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, ve znění účinném do 31. 12. 2017, *příslušníkovi lze v důležitém zájmu služby nařídit výkon služby přesčas nejvýše v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce*. Podle § 54 odst. 2 téhož zákona *jestliže bude vyhlášen krizový stav podle zvláštního právního předpisu nebo ve výjimečných případech ve veřejném zájmu, lze příslušníkovi nařídit po dobu krizového stavu a nebo po nezbytnou dobu ve veřejném zájmu službu přesčas i nad rozsah stanovený v odstavci 1*.

[17] Podle § 201 odst. 1 zákona o služebním poměru *za důležitý zájem služby se považuje zájem bezpečnostního sboru na včasném a kvalitním plnění úkolů bezpečnostního sboru*.

[18] Podle § 112 odst. 2 věty první zákona o služebním poměru platí, že *příslušníkovi je stanoven služební příjem s přihlédnutím k případné službě přesčas v rozsahu 150 hodin v kalendářním roce*.

[19] Podle § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru *příslušník má nárok na náhradní volno za každou hodinu služby přesčas nad 150 hodin v kalendářním roce. Neposkytne-li bezpečnostní sbor příslušníkovi náhradní volno v době 3 kalendářních měsíců po výkonu služby přesčas nebo v jinak dohodnuté době, má nárok na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku, který připadá na každou tuto hodinu služby bez služby přesčas v kalendářním měsíci, v němž službu koná*.

[20] Podle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru může být služba přesčas v maximálním rozsahu 150 hodin v kalendářním roce nařízena pouze v důležitém zájmu služby, mimo případy krizového stavu nebo výjimečné případy ve veřejném zájmu podle § 54 odst. 2, v nichž lze nařídit službu přesčas i nad rámec tohoto limitu. Pokud je služba přesčas nařízena v souladu s 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, nedochází ke zvýšení služebního příjmu, neboť při jeho stanovení se již s případnými přesčasovými hodinami v rámci zákonných mezí počítá (§ 112 odst. 2 zákona o služebním poměru). Přesáhne-li počet přesčasových hodin limit 150 hodin, má příslušník nárok buď na náhradní volno (v době tří kalendářních měsíců po výkonu služby přesčas, případně v jinak dohodnuté době), nebo na poměrnou část příslušného základního tarifu,

osobního příplatku a zvláštního příplatku. Jak dovodil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 23. 5. 2013, č. j. 4 Ads 11/2013-41, publ. pod č. 2900/2013 Sb. NSS (shodně také v novějším rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 6. 2020, č. j. 5 As 281/2019-38, bod 17), na základě analogické aplikace § 125 odst. 1 zákona o služebním poměru příslušník má nárok na náhradní volno nebo na poměrnou část přiznaného základního tarifu, osobního příplatku a zvláštního příplatku za každou vykonanou hodinu služby přesčas i v případě, že sice nebyl naplněn limit 150 hodin v kalendářním roce, avšak služba přesčas byla nařízena v rozporu se zákonem.

[21] V rozsudku č. j. 4 Ads 11/2013-41 Nejvyšší správní soud vyslovil rovněž požadavek na odůvodnění nařízení služby přesčas. Nikoli však v tom smyslu, že by vedoucí příslušník musel v každém jednotlivém případě vydávat správní rozhodnutí o nařízení služby přesčas [srov. § 171 písm. h) zákona o služebním poměru, podle nějž se na nařízení služby přesčas nevztahuje řízení ve věcech služebního poměru]. Vedoucí příslušník však musí alespoň rámcově vymezit určitý důvod, pro který službu přesčas nařídil, a o tomto důvodu učinit stručný písemný záznam například v knize služeb. Tím je zajištěna možnost přezkumu nařízení služby přesčas, aniž to na vedoucí příslušníky klade výraznější administrativní zátěž, která by ohrožovala plnění jejich úkolů v bezpečnostním sboru.

[22] Již z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 9. 2012, č. j. 6 Ads 151/2011-126, publ. pod č. 2823/2013 Sb. NSS, vyplývá, že službu přesčas lze nařídit výjimečně, neboť zákonodárce její přípustnost podmínil existencí určitých zákonných podmínek, bez jejichž existence a identifikace výkon služby přesčas nařídit nelze. Podmínky, za nichž lze ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru nařídit službu přesčas, shrnul Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 15. 10. 2015, č. j. 1 As 183/2015-63, publ. pod č. 3341/2016 Sb. NSS, body 38 a 39, následovně: 1) důležitý zájem služby a z toho vyplývající předpoklad výjimečnosti služby přesčas, 2) odůvodnění přijetí tohoto opatření a 3) maximální rozsah 150 hodin v kalendářním roce, případně vyhlášení krizového stavu nebo jiné výjimečné případy ve veřejném zájmu. Zákon o služebním poměru nepojímá službu přesčas jako další fond služební doby, z něhož je možné bez dalších podmínek čerpat do limitu 150 hodin v kalendářním roce. Služba přesčas podle § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru představuje výjimečné opatření, které umožňuje nařídit výkon služby nad rámec základní doby služby. Důležitý zájem služby nemůže spočívat v dlouhodobém až trvalém nedostatku příslušníků (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 Ads 11/2013-41).

[23] Podle § 53 odst. 1 zákona o služebním poměru se doba služby rozvrhuje na jednotlivé směny předem zpravidla na období jednoho měsíce. Z povahy věci při rozvrhu základní doby služby vedoucí příslušník nemůže zohlednit případnou budoucí nepřítomnost příslušníků v důsledku nepředvídaných a nepředvídatelných důvodů. V rozsudcích č. j. 4 Ads 11/2013-41 a č. j. 1 As 183/2015-63 Nejvyšší správní soud potvrdil, že okamžikem, ke kterému je třeba posuzovat nepředvídatelnost důvodů z hlediska možnosti nařídit službu přesčas v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, je okamžik zpracování rozvrhu základní doby služby podle § 53 zákona o služebním poměru.

[24] K jednotlivým důvodům nepřítomnosti příslušníků, ke kterým došlo i v nyní posuzované věci, se Nejvyšší správní soud již dříve vyjadřoval. Za uznatelný důvod, pro který je možné jinému příslušníkovi nařídit službu přesčas, se považuje např. pracovní neschopnost jiného příslušníka. Nikoli však paušálně. Pracovní neschopnost jednoho příslušníka není důvodem pro nařízení služby přesčas jinému příslušníkovi v případě, kdy vedoucí příslušník o důvodu nepřítomnosti věděl při zpracování rozvrhu základní doby služby podle § 53 zákona o služebním poměru. Jedná se sice obecně o nahodilou událost, kterou nelze dopředu předvídat, z hlediska možnosti nařídit službu přesčas v souladu s § 54 zákona o služebním poměru je však nezbytné její nepředvídatelnost hodnotit právě k okamžiku zpracování rozvrhu základní doby služby (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 9. 2018, č. j. 9 As 207/2018-20, body 26 až 30).

[25] V případě udělení služebního volna je nezbytné rozlišovat, z jakého důvodu bylo služební volno uděleno. Může se jednat jak o situace dopředu nepředvídatelné (např. ošetřování nemocného člena rodiny, nepředvídatelné přerušení provozu nebo zpoždění hromadného dopravního prostředku, účast na zásahu jednotky Sboru dobrovolných hasičů), tak o situace, které lze dopředu předvídat velmi dobře (účast ve státní sportovní reprezentaci, činnost vedoucího tábora, vlastní svatba, svatba dětí nebo rodičů apod.). Některé důvody mohou být podle okolností jak předvídatelné, tak náhlé (např. dárcovství krve, výkon povinnosti svědka, doprovod člena rodiny do zdravotnického zařízení k vyšetření). Poskytnutí služebního volna z hlediska možnosti nařídit službu přesčas proto musí být hodnoceno ve vztahu ke konkrétnímu důvodu jeho poskytnutí se zohledněním toho, kdy se o tomto důvodu vedoucí příslušník dozvěděl (shodně rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 281/2019-38, bod 21).

[26] Pokud jde o vyslání na jazykový kurz, kurz odborné přípravy, studijní a ozdravné pobyty či nařízení nebo čerpání dovolené, nelze tyto důvody nepřítomnosti považovat za takové, pro něž by bylo možné jinému příslušníkovi nařídit službu přesčas. Ve všech těchto případech se totiž jedná o situace, které vedoucí příslušník, resp. služební funkcionář může dopředu ovlivnit, a nepředstavují tak pro policejní sbor žádnou nečekanou událost. Pro účely nařízení služby přesčas jednomu příslušníkovi je proto zcela nerozhodné, kdy jiný příslušník požádá např. o dovolenou (podrobněji rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 1. 2018, č. j. 9 As 258/2017-32, body 33 až 36 a 44 až 48).

[27] Mimo to mohou existovat i další, zvláštní (výjimečné) důvody nepřítomnosti, jež mohou odůvodňovat nařízení služby přesčas (typově k těmto důvodům např. rozsudek ze dne 18. 1. 2018, č. j. 9 As 27/2017-31, body 37 až 40).

[28] Otázka zákonnosti rozhodnutí služebního funkcionáře, potažmo stěžovatele, kterým nevyhověl žádosti žalobce o doplatek služebního příjmu za 57,5 hodin v roce 2011 a 62,5 hodin v roce 2012, je v posuzované věci závislá na zodpovězení otázky, zda byly služby přesčas v rozsahu do 150 hodin v kalendářním roce nařízeny v souladu se zákonem. Stěžovatel odůvodnil nařízení služby přesčas žalobci kumulací nepřítomností ostatních příslušníků. Nejednalo se tedy o nutnost zastoupit konkrétního příslušníka, jenž nemohl nastoupit daný den do služby, nýbrž šlo o situaci, kdy do služby v tentýž den nenastoupilo více příslušníků najednou, a to z různých důvodů.

[29] Judikatura Nejvyššího správního soudu k posuzování nároků na doplatek služebního příjmu za nařízenou službu přesčas nevyžaduje, aby služba přesčas byla nařízena vždy jako zástup za jmenovitě určeného příslušníka. Naopak, připouští nařízení služby přesčas z důvodu kumulace nepřítomností příslušníků ve výkonu služby z různých důvodů. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 1. 2018, č. j. 9 As 258/2017-32, uvedl, že v takovém případě řádné posouzení žaloby z hlediska oprávněnosti nařízených služeb přesčas vyžaduje nejprve provést rozbor toho, zda lze jednotlivé dílčí důvody nepřítomnosti příslušníků uvedené správními orgány samostatně akceptovat jako důvody pro nařízení služby přesčas jinému příslušníkovi, tj. zda jsou v souladu s § 54 zákona o služebním poměru. A následně provést rozbor toho, zda u každého dne nařízené služby přesčas obstojí odůvodnění správních orgánů poukazující na kumulaci nepřítomností celé řady příslušníků chybějících ze široké palety důvodů. Při tom je potřeba vzít v potaz také to, kolika příslušníkům byla služba přesčas ten který den nařízena oproti počtu příslušníků chybějících z „přesčasově uznatelných“ důvodů. Toto posouzení je nezbytné činit s ohledem na specifika každého dne nařízené služby přesčas, neboť jednotlivé důvody nepřítomnosti se u příslušníků mohou měnit, stejně jako se může měnit i samotný počet těch, kteří do služby nenastoupili, a těch, kterým byla služba přesčas nařízena (obdobně např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2021, č. j. 4 As 330/2020-33, či ze dne 19. 6. 2020, č. j. 5 As 281/2019-38, bod 20).

[30] Pokud by v daný den bylo do služby přesčas povoláno stejné či menší množství příslušníků než těch, kteří ve službě chyběli z mimořádného a nepředvídatelného důvodu, je nutno přesčas nařízený s odůvodněním kumulace nepřítomností považovat za přesčas nařízený v důležitém zájmu služby v souladu s § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru. Naopak, pokud by soud na základě výše uvedeného posouzení dospěl k závěru, že v určitém dni bylo ke službě přesčas povoláno více příslušníků než těch, kteří byli nepřítomni z „přesčasově uznatelných“ důvodů, nemohlo by se jednat o přesčas nařízený v souladu s podmínkami § 54 zákona o služebním poměru, pokud by nebylo možno určit, za kterého konkrétního nepřítomného příslušníka byl „náhradník“ povolán.

[31] Ačkoliv správní orgány nejsou v případě kumulace důvodů nepřítomností povinny u každého příslušníka konkrétně uvádět, za koho daný přesčas slouží, nelze akceptovat situaci, v níž by nebylo možné v souhrnu určit, že všichni přesčas povolaní příslušníci zastupují pouze příslušníky nepřítomné z mimořádných a nepředvídatelných důvodů. Opačný závěr by mohl vést k tomu, že bezpečnostní sbor by na základě například již jedné uznatelné nepřítomnosti mohl nařídit s poukazem na kumulaci nepřítomností (tedy jak uznatelných tak neuznatelných) neomezené množství přesčasů kvalifikovaných jako přesčas v důležitém zájmu služby podle § 54 odst. 1 ve spojení s § 201 odst. 1 zákona o služebním poměru, což odporuje výše uvedeným pravidlům pro posuzování zákonnosti nařízení služeb přesčas.

[32] Městský soud však tímto způsobem nepostupoval, neboť se zaměřil na to, zda z napadeného rozhodnutí a správního spisu lze ověřit, za kterého konkrétního příslušníka žalobce pracoval konkrétní přesčas (body 17, 23, 24 a 25 napadeného rozsudku). Jelikož zjistil, že takovou informaci neobsahují, dospěl k závěru o vadě řízení, neboť skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, vyžaduje zásadní doplnění

[§ 76 odst. 1 písm. b) s. ř. s.]. Jak již Nejvyšší správní soud konstatoval výše, není povinností správních orgánů, aby při nařízení přesčasu příslušníku bezpečnostního sboru uvedly konkrétního příslušníka, za jehož nepřítomnost přesčas koná. Námitka stěžovatele je proto důvodná a rozsudek městského soudu je v tomto ohledu nezákonný. Městský soud se měl namísto toho zaměřit na přezkum, zda jednotlivé důvody nepřítomnosti příslušníků uvedené v odůvodnění přezkoumávaných správních rozhodnutí pro dny, ve kterých byla žalobci nařízena služba přesčas, je možné považovat za mimořádné a nepředvídatelné, tedy takové, pro které je možné nařídit jinému příslušníkovi službu přesčas ve smyslu § 54 odst. 1 zákona o služebním poměru, a zároveň na skutečnost, kolika příslušníkům byla daný den služba přesčas nařízena. Právě tak totiž své rozhodnutí odůvodnil stěžovatel, jakož i služební funkcionář. U jednotlivých dní, kdy byla žalobci nařízena služba přesčas, totiž poukázal na to, že do služby nenastoupila z rozličných důvodů celá řada policistů, a došlo tak ke kumulaci nepřítomnosti více příslušníků.

[33] Stěžovatel se dále ohradil proti závěru městského soudu, který mu rovněž vytknul, že ze shromážděných podkladů není možné ověřit (ne)předvídatelnost pracovní neschopnosti jiných příslušníků, neboť neobsahují informaci, o jakou pracovní neschopnost šlo. Stěžovatel namítl, že vedoucí příslušníci, resp. služební funkcionáři nejsou oprávněni znát důvody neschopnosti podřízených příslušníků ke službě.

[34] K nepřítomnosti spočívající v pracovní neschopnosti městský soud správně uvedl, že jde o důvod, pro který je možné jinému příslušníkovi nařídit službu přesčas. Doplnil, že správní spis obsahuje 1 ks CD *„Plán služeb“*, na němž jsou zaznamenány plány služeb I. a II. oddělení Inspektorátu cizinecké policie Praha Ruzyně, a 1 ks CD, na němž je zaznamenána evidence proplácení služeb přesčas jednotlivých příslušníků předmětného útvaru včetně žalobce. Podle městského soudu se však jedná o nepůvodní podklady vytvořené až dodatečně z podnětu žalobce a navíc na základě nich *„nelze učinit jednoznačný závěr, že např. pracovní neschopnost příslušníka nastala v důsledku plánované neschopnosti (připadá v úvahu např. dopředu známá lázeňská péče, plánovaný operační výkon) či v důsledku neplánované neschopnosti (připadá v úvahu např. náhlé virové onemocnění, akutní operační výkon)“*.

[35] Je pravdou, že z uvedených materiálů na CD neplynou konkrétní důvody pracovní neschopnosti. Judikatura Nejvyššího správního soudu však takový požadavek na odůvodnění správních rozhodnutí neklade. Jak je shrnuto výše v bodě [24], pracovní neschopnost je obecně nahodilou událostí, kterou nelze dopředu předvídat, přičemž z hlediska možnosti nařídit službu přesčas v souladu s § 54 zákona o služebním poměru je nezbytné její nepředvídatelnost hodnotit právě k okamžiku zpracování rozvrhu základní doby služby. Není tedy nezbytné znát konkrétní důvod pracovní neschopnosti, ostatně i městský soud si byl vědom, že tyto údaje bývají často skartovány a nemusí tak být možné je dohledat a doložit (bod 29 napadeného rozsudku; obdobně též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 5. 2020, č. j. 4 As 327/2019-27, bod 14). Dostačující je však pouze znalost okamžiku, kdy se vedoucí příslušník o pracovní neschopnosti jednotlivých příslušníků dozvěděl. Ani tento závěr městského soudu tedy není v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, a proto je rovněž nezákonný.

[36] Rozhodnutí stěžovatele i správní spis obsahují časové rozmezí, v němž byli jednotliví příslušníci nepřítomni pro neschopnost ke službě. Městský soud se měl proto zaměřit na hodnocení, zda každá jednotlivá pracovní neschopnost představovala (ne)předvídatelný důvod nepřítomnosti ostatních příslušníků, tj. zkoumat, zda vedoucí příslušník o nepřítomnosti příslušníků z důvodu pracovní neschopnosti věděl při zpracování rozvrhu základní doby služby (plánování směn) podle § 53 zákona o služebním poměru. Podle stěžovatele šlo v případě žalobce zpravidla o 25. den v měsíci (obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 327/2019-27, bod 10). Stěžovatel tvrdí, že takové posouzení lze na základě správního rozhodnutí a obsahu správního spisu provést. Až teprve pokud by tyto údaje z rozhodnutí, případně ze spisu nevyplývaly, bylo by možno stěžovatelovo rozhodnutí považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů.

[37] K vyjádření městského soudu k institutu promlčení Nejvyšší správní soud uvádí, že městský soud tak učinil zcela mimo rámec žalobních bodů, neboť žalobce proti závěru o promlčení nároku za dobu od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2010 a od 1. 1. 2011 do 31. 1. 2011 v žalobě vůbec nebrojil. Nejde současně o otázku, kterou by se městský soud musel zabývat z moci úřední. Městský soud se proto dopustil vady řízení, neboť rozhodnutí přezkoumal i v rozsahu, který žalobce vůbec nenapadl. Závěry, které městský soud vyslovil, tudíž nelze považovat za závazný právní názor a je zcela nadbytečné, aby se jimi Nejvyšší správní soud zabýval.

[38] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené napadený rozsudek městského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Městský soud je v dalším řízení vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.). Městský soud tedy v mezích žalobních bodů přezkoumá správní rozhodnutí postupem plynoucím z výše shrnuté judikatury Nejvyššího správního soudu.

[39] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne městský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. září 2022

David Hipšr
předseda senátu